

Azərbaycan - Türkiyə qardaşlığının növbəti təzahürü

Azərbaycan-Türkiyə qardaşlıq münasibətlərinin unikallığı, yüksək səviyyəsi ondadır ki, ölkələrimiz arasında mövcud olan əlaqələr dərin tarixə və mənəvi köklərə əsaslanmaqla yanaşı, həm də müasir dünyanın problem və çağırışlarından irəli gələn pragmatizm üzərində bərqərar olub. Elə ciddi, kompleks məsələlər var ki, onların həlli və ya uzlaşdırılması prosesində Bakı ilə Ankara dövlətlərimizin maraqlarını dünyada mövcud olan beynəlxalq geosiyasi mənzərəni nəzərə alaraq birgə fəaliyyətlə yoluna qoyurlar. Regionumuzda və onun hədudlarından kənarda baş verən hadisələrə, yaxud ikitərəfli münasibətlərdə izlənen yenilik və perspektivlərə koordinasiya edilmiş həll yolu tələb olunur ki, dövlətlərimiz məhz bu məntiqi əsas tutub müvafiq addımları atırlar. Siyasi həmrəylik, iqtisadi əməkdaşlıq və hərbi tərəfdaşlıq kimi məsələlər belə yanaşma tələb edir.

Sevincdə də, kədərdə də - bir millət, iki dövlət

Birliyimizin bünövrəsi: mənəvi bağlar

Azərbaycan və Türkiyə münasibətləri maraqlara deyil, öncə dəyərlərə əsaslanır. Və bu bütün dünya üçün bir nümunədir. Öz maraqları üçün min oyunlar oynayan, hər cür addımlara gedən, mənəviyatsızlıqları sərhəd tanımayan xarici siyasi dairələr qarşısına Azərbaycan və Türkiyə Prezidentləri bir dəyərlərin gücü ilə çıxır. Onlara yerini göstərir. Bu iki liderin uca şəxsiyyətinə, məniyyətinə, mənəviyyatına, dəyərlərə bağlılığına yaraşan da elə məhz budur!

Xalqlarımız və dövlətlərimiz arasında elə mövzular da var ki, onların dərin mənəvi və humanitar əhəmiyyəti mövcuddur. Söhbət məhz o məsələlərdən gedir ki, onlara operativ reaksiya vermək, sanki öz problemin kimi qəbul etmək artıq fərqli müstəvinin müzakirə mövzusu. Azərbaycanla Türkiyəni birləşdirən dərin bağlara malik tariximiz belə halların dəfələri şahidi olub. Ötən əsrin əvvəllərində, I Dünya müharibəsi dövründə minlərlə soydaşımız az qala bütün dünyanın qəsbkar hücumuna məruz qalmış qardaş ölkəyə kömək məqsədilə hərbi əməliyyatlarda iştirak edib və həlak olublar. Bizimlə tarixi, dili və dini bir olan insanlarımızın çətin anında onlara tökcə mənəvi deyil, həm də maddi dəstək durmaq üçün xalqımızın sırası üzvləri, sadəcə camaatımız əlində-ovucunda olan son ehtiyatını toplayaraq cəbhəyə yardım məqsədilə Türkiyəyə göndərirlər.

Bundan çox qısa zaman sonra imperialist düşmənlə mübarizədə onların baxmayaraq, Azərbaycanı yağdıran düşmənlər cəhətdən qurtarmaq üçün xüsusi hərbi korpus təşkil edib Qafqaza yürüş edən qardaşlarımız müstəqil dövlət quruculuğu arzumuzun çin olması üçün ölüm-dirim savaşına qalxıblar. Hətta ölkələrimizi ayıran sovet ittifaqı dövründə belə xalqlarımızın üreyi bir-birləri ilə döyünüb. Azərbaycan barədə istənilən xəbəri Türkiyədə xüsusi coşqu və həssaslıqla izləyiblər. Türkiyənin adı çəkildə hər bir azərbaycanlı qəlbində fərqli istilik, məhr, məhəbbət hiss edib. Bu səbəbdendir ki, müstəqillik əldə edən Azərbaycanı ilk tanıyan dövlət də məhz qardaş Türkiyə olub.

Bərpa olunan münasibətlərimiz, aramızda salınan yeni mənəvi körpülərimizin missiyası yalnız bununla bitməyib. Qardaş dövlət yenidən müstəqillik əldə etmiş, kövrək addımlarla irəliləyən Azərbaycanın həmişə yanında olub və ölkəmizin elə bir fəaliyyət sahəsi yoxdur ki, orada bizə dəstək göstərməsin. Ermənistan tərəfindən onillər boyu torpaqlarımızın işğal altında saxlanması, dünya tərəfindən görməzdən gəlinməsinə Azərbaycanda olduğu ki-

mi, Türkiyədə də xüsusi ağıncı ilə qəbul ediblər. Təsəffüf deyildir ki, ərazi bütövlüyü və suverenliyimizin bərpası məqsədilə 2020-ci ilin payızında başladığımız ölüm-dirim müharibəsində də mənəvi dəstəyini isirgəməyən dövlət məhz qardaş Türkiyə olub.

Ölkələrimiz arasında imzalanmış tarixi Şuşa Bəyannaməsi ilə Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri strateji mütəfəqitlik səviyyəsinə yüksəlib. Bu tarixi sənədi iki qardaş ölkənin liderləri Şuşada imzaladılar. Həmin günün əhəmiyyəti bir də onda idi ki, ilk dəfə Azərbaycan qardaş ölkənin dövlət rəhbərini azad Qarabağda qarşılayırdı. Yüksək səviyyədə rəsmi qarşılama mərasimi təşkil olunmuşdu. Şuşa Bəyannaməsinin imzalanması ilə bağlı tədbirin hər anı isə böyük bir tarix idi və rəmzi mənə daşıyırdı. O anlarda, demək olar ki, bütün dünyanın nəzərləri Şuşaya yönəlmişdi. "Bu bəyannamədə göstərilən bütün müddəalar bizim gələcək iş birliyimizin təminatçısıdır", - deyən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ölkələrimiz arasındakı münasibətlərin daha geniş strateji səviyyəyə yüksəldiyini, bölgənin parlaq gələcəyinə yol açan əməkdaşlıq olduğunu xüsusi vurğuladı. Hər kəsi həqiqətləri görməyə, Azərbaycan xalqının Zəfərini qəbul etməyə və gələcəyə baxmağa səslədi.

Bu, böyük bir tarixi nailiyyət idi! Azərbaycan və Türkiyə liderlərinin ölkəmizin Vətən müharibəsindəki Zəfərindən sonra regionda yaranmış yeni tarixi realığa atdıqları möhtəşəm imzalar idi! Azərbaycan-Türkiyə birliyinin gücü idi.

Suverenliyimizin bərpası - münasibətlərdə yeni mərhələ

Öz canı və qanı bahasına suverenliyimizi bərpa edən, minlərlə şəhid verən və qəhrəman döyüşçüləri yaranan qalib Azərbaycan Ordusunun formalaşmasında və peşəkar biliklərinin artırılmasında qardaş Türkiyənin dəstəyi xalqımız tərəfindən həmişə xatırlanacaq. Azərbaycanın yeni nəsillər hərbi kadrlarının böyük əksəriyyəti məhz Türkiyənin hərbi məktəblərində bu sahənin incəliklərinə yiyələniblər. Zabitlərimizin professional hərbi kimi formalaşması və vətənə bağlılığının aşılmasında Azərbaycanla Türkiyə arasında keçirilən və hazırda davam edən hərbi təlimlərin mühüm tarixi rolu var. İkinci Qarabağ savaşında parlaq qələbə əldə etməyimizdə müasir növ hərbi əməliyyatlar aparmağımızın tələpəli əhəmiyyəti olub. Düşmənin geridə qalmış hərbi fəlsəfəsinin ordumuzun önündə boyun əyməsində əldə etdiyimiz belə dərin hərbi biliklərin rolu danılmazdır.

Bu əməkdaşlıq yalnız iki ölkənin milli maraqları çərçivəsində deyil, bütövlükdə regionun sabitliyinin, təhlükəsizliyinin təmin olunması baxımından da xüsusi önəm daşıyır. Hazırda hər iki dövlət müxtəlif beynəlxalq təşkilatlarda, o cümlədən BMT, ATƏT, NATO və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatında fəal əməkdaşlıq edərək, regional və global təhlükəsizlik təşəbbüslərində birgə mövqə sərgiləyir. Xüsusilə İkinci Qarabağ müharibəsi dövründə Türkiyənin göstərdiyi birmənalı siyasi dəstək bu əlaqələrin sarsılmazlığını və qardaşlığın gücünü bütün dünyaya nümayiş etdirdi.

İndinin özündə də, müharibənin faktiki başa çatmasına baxmayaraq, Azərbaycanla Türkiyə arasında mövcud olan və gündən-günə dərinləşən hərbi əməkdaşlıq edərək, regional və global təhlükəsizlik təşəbbüslərində birgə mövqə sərgiləyir. Xüsusilə İkinci Qarabağ müharibəsi dövründə Türkiyənin göstərdiyi birmənalı siyasi dəstək bu əlaqələrin sarsılmazlığını və qardaşlığın gücünü bütün dünyaya nümayiş etdirdi.

Tarixdən günümüze

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müəllifi olduğu "Bir millət, iki dövlət" şüarı ötən illərdə dəfələrlə olduğu kimi, bu gün də öz aktuallığını ən müxtəlif səviyyələrdə sübut edir. Şübhə yoxdur ki, bu tezis gələcəkdə də istənilən sınaqdan üzvi çıxacaq və nə qədər ki, müstəqil dövlətlərimiz var, hər iki xalq üçün həmrəyliyin prioritet dünyagörüşü qismində çıxış edəcək.

"Bir millət, iki dövlət" prinsipi vaxtla müasir Türkiyənin qurucusu Mustafa Kamal Paşa Atatürkün səsləndirdiyi "Azərbaycanın sevinci bizim sevincimiz, kədəri bizim kədərimizdir" deyimini kimi xalqlarımızın yaddaşına əbədi hopub. Bu şüarların əsas missiyası xalqlarımızın hom uğurlu anında, həm də çətin günlərində birlik nümayiş etdirməsi nəzəri platformasını formalaşdırmaqdır. İnsanlar kimi daha geniş topluslar, cəmiyyətlər və dövlətlər də kədərləri anlara daha həssasdırlar. Dövlət və xalq da fərd kimi dost və qardaşa ən çox çətin anlarda ehtiyac duyur. Çünki qardaşlıq məhz mürəkkəb anda sınaq.

Məhz bu baxımdan əminliklə qeyd etmək olar ki, xalqlarımız öz liderlərinin rəhbərliyi altında iki böyük və tarixi

şəxsiyyətin irəli sürdükleri həmrəylik fəlsəfəsindən qaynaqlanaraq qarşılıqlı yardımlaşmanı birliyimizin başlıca prinsipi sayırlar. Bu qənaəti təsdiqləyəcək onlarla misal var. Onlardan ən sonuncusu 2023-cü ilin fevralında qardaş ölkənin cənub-şərqində baş verən zəlzələdən dərhal sonra Azərbaycanın Türkiyənin yardımına olmasındır. Xalqımız və dövlətimiz qardaşlarımızın ağrısını azaltmaq və yardım göstərmək üçün əlində mövcud olan bütün imkanlardan istifadə etməklə itkiləri öz acısı kimi qəbul etmişdir.

Bu günlərdə dövlət başçısı - cənab İlham Əliyev və Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı ilə zəlzələnin baş verdiyi Kahramanmaraş şəhərində Azərbaycan tərəfindən inşa edilən və zəlzələdən əziyyət çəkmiş Türkiyə vətəndaşlarının əhəmiyyətli qisminin yaşayış problemini həll edən massivin açılış mərasimində birgə iştirakı tarixi bağlarımızın müasir mərhələdə möhkəmlənməsinin bir daha əyani təzahürü oldu. Zəlzələnin fəsadlarının aradan qaldırılmasından dərhal sonra Prezident İlham Əliyevin xüsusi tapşırığı ilə Azərbaycanın qardaş ölkəyə uzunmüddətli dəstəyi üçün Kahramanmaraşda "Azərbaycan" məhəlləsinin inşasına start verildi. Məhəllənin tikintisinə 100 milyon ABŞ dolları vəsait ayrıldı və tikinti işləri Azərbaycanın Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi tərəfindən həyata keçirildi. 27,6 hektarlıq ərazini əhatə edən məhəllədə 1194 mənzildən ibarət 68 yaşayış binası, Heydər Əliyev adına ibtidai məktəb, uşaq bağçası, mədəniyyət mərkəzi və digər sosial obyektlər inşa olundu. Həmçinin burada məskunlaşacaq ailələr üçün 1595 ticarət obyekti də yaradıldı.

Prezident İlham Əliyev "Azərbaycan" məhəlləsinin açılışındakı çıxışında xalqlarımızı bir-birinə bağlayan tellərin qarşılaşdığımız çətinliklərin birgə səylərlə aradan qaldırılmasındakı rolundan danışıraq bu birlik formulunun həmrəyliyimizin əsas rəmzi olduğunu bildirdi: "Azərbaycan xalqı bu faciəni öz faciəsi kimi qəbul etdi. İlk gündən on minlərlə azərbaycanlı Bakıda, Azərbaycanın müxtəlif şəhərlərində insani yardım göstərmək üçün məntəqələrə gəlib öz qardaşlıq borcunu yerinə yetirməyə başlamışdır... Azərbaycan hər zaman Türkiyənin yanında olub, Türkiyə də hər zaman Azərbaycanın yanında olub və bu gün "Azərbaycan" məhəlləsinin açılışında əziz qardaşlarla birlikdə iştirakım bir daha bizim birliyimizin, dostluğumuzun təzahürüdür". Azərbaycan Prezidenti daha sonra xüsusi vurğuladı ki, biz yaxşı günlərdə də, ağır günlərdə də daim bir-birimizin yanındaıyıq, bir-birimizin gücünü artırırıq. Bu gün Türkiyə-Azərbaycan qardaşlığı, birliyi növbəti bölgəmiç üçün, dünya miqyasında önəmli amildir, təhlükəsizlik, işbirliyi, inkişaf və qardaşlıq rəmzidir.

"Ayrılmamı könül candan, Türkiyə Azərbaycandan!"

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev kimi Türkiyə lideri Rəcəb Tayyib Ərdoğanın da çıxışı bir daha göstərdi ki, ölkələrimiz arasında olan münasibətlərin dünyada ikinci bir nümunəsi yoxdur. Bakı-Ankara əlaqələri elə bir həddə çatıb ki, istənilən hadisəyə göstərilən reaksiya sanki bir dövlətin daxilində baş vermiş kimi sürətlə və operativ şəkildə həyata keçirilir. Məhz bu səbəbdendir ki, Azərbaycan həm zəlzələnin baş verdiyi andan dərhal sonra ən müxtəlif istiqamətlərdə yardım aksiyasına başladı, həm də olduqca qısa zamanda türkiyəli qardaş və bacılarımızın yaşayış yeri ilə təminatının bir qismini həll edərək vacib problemin həllinə öz töhfəsini vermiş oldu. Türkiyə lideri bu realığı yüksək qiymətləndirir və qardaşlığımızın təcəssümü hesab edir: "Ayrılmamı könül candan, Türkiyə Azərbaycandan!", - deyən şairlərin sözlərinə hərf-hərf nəqş etdiyi qardaşlığımızın nə mənə daşdığını bu gün bütün dünyaya yenedən göstəririk. Rəbbim aramızdakı bu sarsılmaz həmrəyliyi, bu məhəbbəti daimi etsin... Burada, ilk növbədə, bunu vurğulamaq istəyirəm: Türkiyə ilə Azərbaycan arasındakı tale birliyinin ən konkret nümunələrindən biri açılışını etdiyimiz mənzillərdir... Əlbəttə, əziz qardaşlar, bu çətin dövrdə ölkəmizin köməyinə ilk gələnlərdən biri Can Azərbaycandır. Fəlakət xəbərini alaralmaz "Səninləyəm, Türkiyəm!" deyərək qardaş köməyi başlanan, avtomobilin tavanına varını-yoxunu yığaraq millətimizə kömək etməyə çalışan, duaları, dəstəkləri, səmimi göz yaşları ilə kədərimizi bölüşən Azərbaycan xalqının həmrəyliyinə heç vaxt unuda bilmərik və unutmayacağıq. Xüsusilə, İlham qardaşımızın və hörmətli həyat yoldaşı Mehriban xanımın yardım səfərbərliyimizə verdiyi böyük töhfənin könlümüzdə daim ayrı bir yeri var".

Zəlzələdən zərər çəkmiş Kahramanmaraşda "Azərbaycan" məhəlləsinin salınması Azərbaycan dövlətinin qardaş Türkiyəyə bir yardımı, yaxud hədiyyəsi olmaqla yanaşı, həm də müştərek tariximizin növbəti şanlı səhifəsidir. Biz bir-birimizin yanında bundan əvvəl də olmuşuq, bundan sonra da olacağıq. Təki dövlətlərimizin gələcəyi xeyir, xoş xəbərlərlə bol olsun. Birliyimiz istənilən halda sarsılmazdır - liderlərimizin əzmi, xalqlarımızın dəstəyi ilə.

*İradə ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"*

